

Sygn. akt **V Ca 3446/13**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lipca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny-Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Waldemar Beczek
Sędziowie:	SO Adrianna Szewczyk-Kubat (spr.) SR del. Agnieszka Grzelak
Protokolant:	sekr. sądowy Marta Szczęsna

po rozpoznaniu w dniu 24 lipca 2014 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa **Banku (...) w N.**

przeciwko **M. K.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego (...) w W.

z dnia 9 lipca 2013 r., sygn. akt II C 1058/13

1. oddala apelację;
2. zasądza od Banku (...) w N. na rzecz M. K. kwotę 77 (siedemdziesiąt siedem) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego instancji odwoławczej.

Sygn. akt V Ca 3446/13

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 21.03.2013 r. powód Bank (...) z siedzibą w N. wniósł o zasądzenie od pozwanej M. K., pełniącej funkcję Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) w W. kwoty 500 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż pozwana działając jako Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym (...) w W. skierowała do powoda łącznie dziesięć zawiadomień o zajęciu rachunków bankowych i zakazie wypłat. Po weryfikacji danych dłużników wymienionych w zawiadomieniach powód ustalił, iż żaden z nich nie jest ani też nigdy nie był posiadaczem rachunku bankowego prowadzonego przez powodowy Bank. Powód wskazał, iż zgodnie z art. 2 ust. 5 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, banki są zobowiązane udzielić na pisemne żądanie komornika

informacji niezbędnych do prawidłowego prowadzenia postępowania egzekucyjnego, ale zgodnie z art. 110 ustawy Prawo bankowe bank może pobierać przewidziane w umowie prowizje i opłaty z tytułu wykonywanych czynności bankowych oraz opłaty za wykonywanie innych czynności, w tym także opłaty za przygotowanie, sporządzenie i przekazanie informacji stanowiących tajemnicę bankową uprawnionym przez ustawę osobom, organom i instytucjom. Powód wskazał również, iż obowiązująca u niego „Tabela opłat i prowizji za czynności i usługi bankowe” przewiduje opłatę w wysokości 50 zł za udzielenie informacji o posiadaniu rachunku bankowego przez daną osobę. Biorąc zatem pod uwagę fakt, iż wskazana wcześniej czynność pozwanej odnosiła się do dziesięciu dłużników, powód wypełniając nałożony na niego obowiązek udzielenia żądanych informacji uprawniony był do naliczenia z tego tytułu opłaty w wysokości dochodzonej pozwem, tj. 500 zł.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na jej rzecz zwrotu kosztów procesu, według norm przepisanych. Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie pozwana wskazała, iż działając jako komornik sądowy skierowała do powoda zawiadomienie o zajęciu rachunków bankowych oraz zakazie wypłat odnoszące się do dziesięciu dłużników, wobec których pozwana prowadzi postępowania egzekucyjne. Zdaniem pozwanej roszczenie powoda o zapłatę należności w kwocie 500 zł za udzielenie informacji o nie prowadzeniu przez powoda rachunków bankowych dla tychże dłużników było niezasadne, gdyż powód udzielał pozwanej tej informacji na skutek zajęcia przez pozwaną rachunków bankowych dłużników w trybie przepisu art. 889 § 1 k.p.c., nie zaś w trybie określonym w przepisie art. 761 § 1 k.p.c. Pozwana wskazała, iż z tego względu w omawianym przypadku występowała ona nie w charakterze klienta banku, lecz funkcjonariusza publicznego, który w imieniu państwa realizuje określone zadania władzy państwowej. Pozwana wskazała ponadto, że w pismach zawierających zawiadomienie o zajęciu rachunków bankowych znajdowało się pouczenie informujące o braku konieczności odpowiadania na te pisma w przypadku stwierdzenia, że powodowy bank nie prowadzi rachunków bankowych dla tychże dłużników.

Wyrokiem z dnia 9 lipca 2013 roku w sprawie II C 1058/13 Sąd Rejonowy (...) w W. oddalił powództwo.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny i przeprowadził rozważania prawne:

Pozwana M. K. pełni funkcję Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) w W..

Pismami z 28.02.2013 r. i 1.03.2013 r. pozwana M. K., występując jako wskazany powyżej Komornik Sądowy, zawiadomiła powoda Bank (...) z siedzibą w N. o dokonaniu zajęcia rachunków bankowych dłużników w stosunku do których prowadzi postępowania egzekucyjne w dziesięciu następujących sprawach egzekucyjnych: KM (...), KM (...), KM (...), KM (...), KM (...), KM (...), KM (...) oraz KM (...).

W odpowiedzi na powyższe zawiadomienia powód poinformował pozwaną w piśmie z dnia 12.03.2013 r. o tym, iż nie prowadzi rachunków bankowych dla osób będących dłużnikami w sprawach egzekucyjnych wymienionych w pismach pozwanej oraz wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 500 zł tytułem opłaty za udzielenie informacji o prowadzeniu rachunku bankowego.

W ocenie Sądu Rejonowego powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie powód podnosił, iż pozwana zawiadamiając go w pismach z 28.02.2013 r. i 1.03.2013 r. o zajęciu rachunków bankowych nie posiadała żadnej wiedzy na temat tego, czy powód prowadzi dla dłużników jakieś rachunki bankowe. Wobec tego należało uznać, iż czynność pozwanej w istocie nie była zajęciem rachunków tychże dłużników w trybie przepisu art. 889 § 1 k.p.c., lecz wystąpieniem do powoda o udzielenie informacji w trybie przewidzianym w przepisie art. 2 ust. 5 ustawy z 29.08.1997 o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. z 2011r., Nr 231, poz. 1376 z późn. zm.). Natomiast udzielenie komornikowi takiej informacji w tym trybie łączy się w świetle treści przepisu art. 2 ust. 9 ww. ustawy z koniecznością uiszczenia przez komornika stosownej opłaty, której wysokość powód określał o oparciu o obowiązującą u niego „Tabelę opłat i prowizji za czynności i usługi bankowe”, gdzie przewidziano opłatę w wysokości 50 zł za każde udzielenie żądanej informacji. Powód powoływał się również na przepis art. 110 ustawy z dnia 29.08.1997r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2012r., Nr 1376 z późno. zm.), zgodnie z którym bank może pobierać opłaty za

przygotowanie, sporządzenie i przekazanie informacji stanowiących tajemnicę bankową uprawnionym przez ustawę osobom, organom i instytucjom.

Oceniając zasadności dochodzonego przez powoda roszczenia, Sąd Rejonowy stwierdził, iż obowiązujące przepisy prawa nie dawały powodowi podstawy do pobierania od pozwanej spornej należności. Jak wyraźnie wynikało z treści załączonych do pozwu pism, pozwana dokonała w powołanych sprawach egzekucyjnych zawiadomienia powoda o zajęciu rachunków bankowych określonych dłużników, wykonując swój obowiązek wynikający z przepisu art. 889 § 1 k.p.c. Nie sposób było powołanego zawiadomienia pozwanej zinterpretować inaczej, w szczególności jako żądania udzielenia informacji o prowadzeniu dla tychże dłużników rachunków bankowych w trybie, przewidzianym w przepisach art. 761 § 1 k.p.c. oraz art. 2 ust. 5 ustawy z 29.08.1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji, nawet jeśli się zważyło, że zajęć, których komornik dokonał nie znając numerów rachunków dłużnika, było dziesięć i wszystkie okazały się nieskuteczne z powodu nieistnienia rachunku. Z mocy przepisu art. 889 § 1 pkt 1 in fine k.p.c., komornik sądowy zawiadamiając bank o zajęciu rachunku bankowego nie jest bowiem zobowiązany wskazać numeru rachunku bankowego prowadzonego w tym banku na rzecz dłużnika. Z powołanego przepisu wynika, że również wierzyciel, wskazując we wniosku egzekucyjnym egzekucję z rachunku bankowego, nie miał obowiązku podać numeru rachunku dłużnika. Niewątpliwie przy stosowaniu przepisu art. 889 § 1 pkt 1 in fine k.p.c. może dochodzić do zawiadomień o zajęciach rachunków, które nie istnieją, a o których wierzyciele uzyskali wiedzę na podstawie nieprawdziwych bądź nieaktualnych informacji. W takich wypadkach banki z pewnością ponoszą koszty, związane z weryfikacją zawiadomień o zajęciach, które ostatecznie okazują się nieskuteczne. Sąd Rejonowy podkreślił jednak, że przepisy o egzekucji z rachunków bankowych nakładają na banki obowiązki wykonania szeregu czynności, zmierzających do realizacji zajęć rachunków bankowych dłużników, za które to czynności banki nie mogą pobierać opłat. Nie ma przy tym znaczenia, czy zajęcia odniosły skutek oraz z jakiego powodu okazały się bezskuteczne.

Sąd Rejonowy wskazał, że możliwa jest sytuacja, w której wierzyciel nie dysponuje żadną wiedzą na temat prowadzonych na rzecz dłużnika rachunków bankowych, ale chcąc uniknąć dodatkowych wydatków w toku egzekucji lub płacenia wynagrodzenia komornikowi za poszukiwanie majątku dłużnika, wskazuje kilka wytypowanych przez siebie banków jako te, które prowadzą rachunek bankowy dłużnika. W takiej sytuacji, należałoby rozważyć, czy dokonane przez komornika zajęcia rachunków w tych bankach nie stanowią żądania udzielenia informacji o prowadzeniu w tych bankach rachunków bankowych dla wskazanego dłużnika, za które komornik powinien zapłacić w oparciu o powołany przepis art. 2 ust. 5 ustawy z dnia 29.08.1997r. o komornikach sądowych i egzekucji, wzywając wierzyciela do pokrycia tegoż wydatku. Dotyczy to w szczególności przypadków, w których zostałyby dowiedzione, że wierzyciel stosuje praktykę wskazywania we wnioskach egzekucyjnych sposobu egzekucji z rachunków bankowych w wielu bankach bez podawania numerów rachunków. W niniejszej sprawie taka interpretacja nie była jednak uprawniona. Liczba spornych zajęć oraz dokonanie ich w dwóch nieodległych od siebie terminach nie budziły bowiem wątpliwości Sądu Rejonowego, jeśli się zważyło na ogólną liczbę spraw prowadzonych przez pozwaną oraz fakt, że przedmiotowe zajęcia wydano w sprawach z wniosków trzech wierzycieli, którzy wszczynają bardzo dużo spraw egzekucyjnych.

Apelację od wyroku wniósł powód, który zaskarżył wyrok w całości i wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 500,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania wg norm przepisanych za obie instancje, względnie o uchylenie wydanego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu (...) w W., o zapłatę kwoty 500,00 zł żądanej tytułem opłaty za udzielenie pozwanej informacji stanowiących tajemnicę bankową.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

- naruszenie art. 889 § 1 pkt 1 k.p.c. poprzez niewłaściwą interpretację i przyjęcie, że pozwana kierując do banku powoda zawiadomienie o zajęciu wierzytelności z rachunku bankowego dłużników, dla których powód nigdy rachunku bankowego nie prowadził, wykonywała swój obowiązek wynikający z przywołanego przepisu, a na powodzie ciążył z mocy zajęcia obowiązek udzielenia pozwanej informacji o braku rachunku dla dłużników, za wykonanie którego powodowi nie należy się opłata,

- naruszenie prawa procesowego tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez pominięcie treści złożonych w sprawie zawiadomień o zajęciu rachunków bankowych oraz wyjaśnień samej pozwanej i w rezultacie ustalenie, że w sprawie nie ma żadnego dowodu, że wierzyciele, na rzecz których pozwana prowadziła egzekucję wskazali bank powoda jako prowadzący rachunek bankowy dla dłużników bez żadnych podstaw faktycznych,

- naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 217 k.p.c., art. 227 k.p.c. i art. 6 k.c. poprzez przyjęcie bez żadnego oparcia w treści zebranego w sprawie materiału dowodowego, że pozwana działała na wniosek poszczególnych wierzycieli, a ryzyko braku dowodu na okoliczność, że wierzyciele w sprawach w których dokonano zajęć, podali egzekucję z rachunku bankowego w powodowym banku bez żadnych podstaw faktycznych, zmierzając do uniknięcia wydatków w toku egzekucji, obciąża powoda.

Pozwana wносиła o oddalenia apelacji i zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania w instancji odwoławczej.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja powoda nie zasługuje na uwzględnienie.

Słusznie Sąd Rejonowy zważył, iż rozstrzygająca dla niniejszej sprawy jest ocena, czy czynności dokonane przez komornika stanowiły czynności egzekucyjne zajęcia rachunku bankowego dokonane w oparciu o art. 889 § 1 pkt 1 k.p.c., czy też były wnioskiem o udzielenie informacji co do posiadania przez określonych dłużników rachunków bankowych w rozumieniu art. 761 § 1 k.p.c.

Sąd Okręgowy nie miał przy tym wątpliwości, że to powód dla wykazania zasadności swojego roszczenia powinien udowodnić, że czynności komornika stanowiły wnioski o udzielenie informacji. Nie tylko bowiem taki rozkład ciężaru dowodu w tym zakresie wynikał z art. 6 k.c., ale również z faktu, iż sama treść zawiadomień skierowanych przez komornika wskazywała na dokonanie czynności opartej na dyspozycji art. 889 k.p.c. Temu obowiązkowi powód bez wątplenia nie sprostał.

Jak wyżej zaznaczono, wykładnia językowa treści czynności komornika wskazuje na to, że doszło do dokonania próby zajęcia przez komornika rachunków bankowych dłużników, a nie do zwrócenia się przez komornika jedynie o informację co do istnienia ewentualnych rachunków. Wskazują na to zarówno zatytułowanie czynności i określone w jej treści żądania, jak i wprost przytoczenie art. 889 k.p.c. jako podstawy prawnej tej czynności.

Jednak szczególnie istotne jest dla oceny charakteru czynności to, że zgodnie z brzmieniem art. 889 § 1 pkt 1 k.p.c., jak i utrwalonym orzecznictwem (m.in. wyrok SA w Poznaniu z dnia 12 kwietnia 2006r. I ACa 1187/05) dla skutecznego zajęcia rachunku bankowego nie jest wymagane wskazanie przez komornika konkretnego rachunku w danym banku. Wystarczająca jest identyfikacja dłużnika przez podanie jego danych zawartych we wniosku egzekucyjnym. Tym samym czynności dokonane przez komornika spełniały wymogi formalne dla czynności zajęcia rachunku bankowego, a niewątpliwie za taką czynnością komornika i dokonanie zajęcia rachunku bank nie może już żądać jakichkolwiek opłat w oparciu o art. 110 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Prawo bankowe.

Zbędne i niezasadne w zakresie określenia charakteru czynności komornika były dywagacje Sądu Rejonowego co do odmiennej oceny sytuacji, w których wierzyciel wskazałby we wniosku wiele banków bez określenia konkretnych rachunków bankowych w nich się znajdujących. Motywy zachowania wierzyciela nie mogą bowiem zmieniać charakteru czynności dokonywanej przez komornika. Co więcej, z art. 797 k.p.c. wynika wprost, że we wniosku egzekucyjnym wierzyciel ma jedynie obowiązek wskazania sposobu egzekucji, a więc, że żąda np. egzekucji z rachunku bankowego w określonych bankach, natomiast również nie ma obowiązku wskazywania konkretnego rachunku.

Powód zarzucił Sądowi I instancji naruszenie art. 233 k.p.c. w związku z art. 217 k.p.c., art. 227 k.p.c. i art. 6 k.c. poprzez ustalenie, że w sprawie nie ma żadnego dowodu, że wierzyciele, na rzecz których pozwana prowadziła egzekucję wskazali bank powoda jako prowadzącego rachunek bankowy dla dłużników bez żadnych podstaw faktycznych. Należało jednak zważyć, że bynajmniej z treści zawiadomień komornika wniosku o braku podstaw faktycznych

wyprowadzić się nie da, pozwana nie składała wyjaśnień w sprawie, a z treści pism procesowych również nie sposób tego wywieść. Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, który de facto sprowadza się właśnie do treści zawiadomień o zajęciu oraz taryfikatora opłat bankowych, nie wynika, aby wierzyciele kierowali wnioski w stosunku do wielu banków lub nie wskazali we wniosku banku powoda. Każde zawiadomienie znajdujące się w aktach postępowania dotyczy bowiem tego konkretnego banku i osoby innego dłużnika. Oczywiście przy tym dla Sądu Okręgowego jest, że jeżeli powód kwestionował formalną prawidłowość dokonanych przez komornika czynności, to na nim spoczywał obowiązek dowodzenia tej kwestii chociażby poprzez zgłoszenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z dokumentów znajdujących się w poszczególnych aktach egzekucyjnych, któremu to obowiązkowi powód nie sprostał. Ponadto, jak to wskazano wyżej, intencje wierzyciela nie mogły mieć wpływu na odmienną ocenę charakteru czynności komornika.

Nie można poza tym zgodzić się z taką interpretacją charakteru działań komornika, że ta sama czynność ma być zupełnie inaczej oceniana w zależności od tego, jaki skutek zostanie przez nią wywarzony. Tak więc, jeśli rachunek bankowy dłużnika istniałby, na skutek tej czynności doszłoby do zajęcia rachunku, a jeśli nie istniałby, czynność traktowana byłaby jedynie jako wniosek o udzielenie informacji.

Należy również rozważyć istotę zajęcia rachunku jako czynności egzekucyjnej oraz cel prowadzenia egzekucji. Do zajęcia rachunku powinno dojść jak najszybciej, gdyż tylko takie działanie zabezpiecza interesy wierzyciela i będzie przeciwwagą dla ewentualnych kontradzykałów dłużnika. Gdyby komornik nie mając wiedzy o konkretnym rachunku występował najpierw o jego wskazanie do banku, to zważywszy, że musi on zawiadomić dłużnika o prowadzonej egzekucji przy pierwszej czynności egzekucyjnej, działanie takie mogłoby doprowadzić do likwidacji, przeniesienia środków z rachunku przez dłużnika zanim doszłoby do skutecznego zajęcia. Takie więc postępowanie komornika stałoby w sprzeczności z celem egzekucji.

W rozważaniach Sąd Okręgowy nie mógł także pominąć kwestii podniesionej przez komornika, a nie kwestionowanej przez stronę przeciwną, iż w zawiadomieniach kierowanych do powoda znajdowała się informacja, że na powyższe zajęcie nie należy dokonywać odpowiedzi, jeśli dłużnik nie posiada rachunku w banku. Z zastrzeżenia tego dodatkowo wynikało, że podstawowym celem czynności komornika było zajęcie rachunku, a ewentualne pozyskanie pewnych informacji mogło odbyć się w związku z dokonywaniem tej czynności egzekucyjnej. Ponadto bank udzielając informacji o braku rachunku dokonał nadinterpretacji wniosku pozwanej, gdyż pozwana wyraźnie wskazała, że nie prosi o udzielenie informacji o braku konta dłużnika.

Trzeba też zważyć, że jeżeli udzielenie informacji przez bank związane jest z dokonywaniem będącej w toku czynności egzekucyjnej, to bank nie ma podstaw do żądania opłaty za taką informację. Taka sytuacja występuje np. przy zajęciu, kiedy w oparciu o art. 889 § 3 k.p.c. bank ma obowiązek powiadomić o wcześniejszych zajęciach albo że kwota zgromadzona na rachunku nie wystarcza na pokrycie wszystkich świadczeń egzekwowanych. Tak też powinno być w przypadku informacji, że dłużnik nie posiada rachunku.

Mając powyższe na uwadze, w oparciu o art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił apelację, o kosztach postępowania orzekając na podstawie art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. i art. 98 k.p.c.